

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій
Кафедра міжнародних комунікацій та політичного аналізу
Лабораторія проектів та ініціатив**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**Матеріали IV Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції (м. Луцьк, 01 листопада 2024 р.)**

**Луцьк
2024**

УДК 913(21):001.8(063)
А 43

Рекомендовано до друку
Вченою радою факультету міжнародних відносин
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол №4 від 20 листопада 2024 р.)

Рецензенти:

Сидорук Тетяна Віталіївна –
докторка політичних наук, професорка,
завідувачка кафедри міжнародних відносин
Національного університету «Острозька Академія»
(м. Острог, Україна)

Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень:
Матеріали IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Луцьк, 1 листопада 2024 р.) / укладачі: С. Кулик, О. Борисюк. Луцьк, Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. PDF-формат; мережеве видання. 213 с.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв організацій, установ, статистичних даних та іншої інформації несуть матеріалів.

Висловлені авторами думки можуть не збігатися з точкою зору Організаційного комітету Конференції і не покладають на нього ніяких зобов'язань.

Переклади і передруки дозволені лише за згодою авторів матеріалів.

Матеріали конференції розміщені
на сайті кафедри міжнародних відносин і регіональних студій
факультету міжнародних відносин
ВНУ імені Лесі Українки за покликанням:
<http://surl.li/cjlurz>

(Рубрика: Матеріали наукових конференцій кафедри
Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень.
Матеріали IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції
(м. Луцьк, 01 листопада 2024 р.)

ЗМІСТ**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
І ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН СВІТУ**

1	В.Г. Ціватий	Регіональна дипломатія і концепт «історико-культурний туризм» в умовах трансформації сучасної системи міжнародних відносин: транскордонний та інституціональний дискурси	3
2	М.В. Шикуча	Інститут Конфуція як приклад використання КНР публічної дипломатії	6
3	Н.І. Романюк	Військова дипломатія: суть поняття і основні напрями	8
4	Н.Н. Коцан, Л.В. Ковальчук	Державні кордони: зміст поняття	11
5	І.В. Господарик	Наступність поколінь прав людини у контексті міжнародних відносин	13
6	М.Р. Денис	Відносини Європейського Союзу з ООН	15
7	Л.В. Губицький, Г.М. Мельник	«Перезавантаження» НАТО в умовах пошуку кластерів стабільності: каденція Єнса Столтенберга (2014–2024 рр.)	18
8	Є.О. Гончарова, Г.М. Мельник	Геополітичні інтереси США в Південно-Східній Азії	21
9	Д.О. Баранецький, Г.В. Копачинська	Тристоронній оборонний пакт «AUKUS» як приклад протистояння США впливу Китаю в Азії	23
10	М.С. Масалов, С.М. Кулик	Особливості діяльності ХАМАС під час і після нападу на Державу Ізраїль 7 жовтня 2023 року	25
11	А.О. Степанюк	Домінування твердої сили Туреччини у розв'язанні сирійського конфлікту	28
12	П.Ю. Дацюк, Н.Н. Коцан	Особливості сучасної зовнішньої політики Пакистану	31
13	Я.В. Туруцька	Вплив декомунізації на міжнародні відносини країн Центрально-Східної Європи	33
14	Т.Р. Коренчук	Проблема Косово у міжнародних відносинах 1990-их років	35
15	С.М. Кулик	Особливості зміни назви Королівства Свазіленд	37
16	В.М. Остаповець	Хід і наслідки війни на Корейському півострові (1950–1953 рр.)	40
17	О.Д. Волинцев, Н.І. Романюк	Політика колоніалізму та її наслідки для Франції в Африці	42
18	М.В. Єріна	Фактор Робітничої партії Курдистану у зовнішньополітичній стратегії Турецької Республіки	44
19	А.А. Вавринюк, Н.Н. Коцан	Публічна дипломатія та державний брендинг Республіки Польща	46
20	Д.О. Баранецький, Г.В. Копачинська	Посередництво КНР в саудівсько-іранському протистоянні як приклад посилення впливу держави в регіоні	48
21	Д.В. Кирилюк, Н.І. Романюк	Підірвання доріг як привід для загострення конфлікту між КНДР та Республікою Кореєю	49
22	К.А. Goncharuk	The United States as a Bridge Between Japan and South Korea: Impact on Diplomatic Relations	53
23	М.В. Шикуча	Реакція влади КНР на обрання Дональда Трампа сорок сьомим президентом США	54
24	М.С. Кохтюк	Сучасні міждержавні відносини України та США	56

25	К.О. Samosyk	Modern Interstate Relations Between Ukraine and Germany	58
26	Д.В. Ковальчук	Особливості сучасних українсько-німецьких міждержавних відносин	60
27	В.В. Панас	Зовнішня політика Японії: мета, стратегії та основні напрями	61
28	О.М. Сорокопуд	Республіка Польща як стратегічний партнер України	63
29	С.В. Велігдан	Особливості культурної дипломатії Італійської Республіки	65
30	Ю.П. Кирилюк	Основні тенденції розвитку концепту електоральних технологій	67
31	Н.І. Романюк, І.А. Кулініч	Особливості використання штучного інтелекту в дипломатичній діяльності	70
32	С.В. Федонюк	Семантичний аналіз і штучний інтелект у дослідженнях міжнародних відносин: можливості та перспективи в умовах VUCA	73

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ОЧИМА НАУКОВЦІВ			
33	А.М. Бахтін, О.С. Діордіца	Гібридна війна як ключовий елемент ведення військово-політичних конфліктів: історія та сучасність	75
34	Д.В. Мазур, Г.М. Мельник	Українські інформаційні кампанії на початку повномасштабного вторгнення рф в Україну	77
35	В.Д. Соник, Н.І. Карпишин	США та Україна: співробітництво у військовій сфері під час російської агресії	79
36	Л.І. Клемба, С.М. Кулик	Реакція Литовської Республіки на повномасштабне вторгнення рф в Україну	81
37	Л.В. Корнійчук	Вплив російсько-української війни на енергетичну безпеку Чеської Республіки	84
38	В.М. Лісовський	Стратегічні підходи державної політики національної безпеки України в умовах російської агресії	87
39	І.Л. Демидюк, С.О. Байрак	Правове регулювання діяльності медіа щодо забезпечення інформаційної безпеки України в умовах воєнного стану	88
40	А.В. Шевчук, А.А. Моренчук	Образ ворога в українському медіапросторі в умовах російсько-української війни	91
41	С.С. Сосинець	Стратегії протидії дезінформації в контексті гібридної війни рф проти України	93
42	Б.М. Кальваровська, С.О. Шуляк	Використання цифрових технологій у правоохоронній діяльності в умовах гібридної війни	96
43	Д.А. Конюрська	Методи дослідження діяльності неурядових (волонтерських) організацій в умовах російсько-української війни	99

ЄС: ПОЛІТИКА, СТРАТЕГІЯ, РОЗВИТОК, ЄВРОРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО			
44	Т.В. Кравчук, А.О. Бояр	Правові основи митно-тарифного регулювання ЄС	102
45	М.О. Годорожа, Г.В. Копачинська	Наслідки BREXIT для європейської безпеки	104
46	К.Ю. Мельник	Військові та цивільні місії ЄС як інструмент спільної політики безпеки та оборони	107

47	D.P. Hrytsiuk	Peculiarities of Germany's Policy within the EU during the Reign of Angela Merkel	108
48	Р.В. Федонюк	Космос як фактор зростання конкурентоспроможності Європи: можливості для України	111
49	А.Ю. Мостовик, А.А. Моренчук	Підтримка українських мігрантів та біженців у державах-членах Європейського Союзу в умовах російсько-української війни	114

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН			
50	Н.Н. Коцан	Публічна дипломатія як складова стратегічних комунікацій ЄС	117
51	В.В. Короткий	Інформаційна безпека як основа захисту ЄС: роль стратегічних комунікацій	119
52	Є.Б. Тихомирова	Міфи та наративи в контексті змін клімату як підґрунтя кліматичної дезінформації	121
53	О.В. Глушук, Д.П. Грицюк, Н.П. Карпчук	Про-російська дезінформація проти України у період війни	125
54	Є.І. Процик	Трансформація комунікації між владою та суспільством в умовах війни	127
55	Т.А. Єлова	Порівняльний аналіз стратегічних комунікацій як вектора захисту національних інтересів України та Республіки Польща	129
56	Н.Л. Хомюк	Роль стратегічних комунікацій у зміцненні позицій підприємств на міжнародних ринках: виклики, інструменти та перспективи	131

СУЧАСНІ ТРЕНДИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН			
57	І.О. Міклушов, І.С. Скороход	Формування глобальних маркетингових стратегій компаній в умовах нестабільності	134
58	А.Г. Потапова	Світовий досвід залучення прямих іноземних інвестицій у розвиток національної економіки	136
59	І. В. Кицюк	Позиції України у Глобальному індексі стійкої конкурентоспроможності 2023 року	138
60	А.Л. Ципящук, І.В. Кицюк	Вплив ІТ-індустрії на інноваційний розвиток економіки країни	140
61	І.О. Карпук, Н.С. Науменко	Сучасні тенденції у менеджменті проєктів в ІТ-аутсорсинговій сфері: виклики, можливості та штучний інтелект	142
62	Д.Ф. Заяць	Локалізація реклами як функція Digital-маркетингу	144

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН СВІТУ			
63	Ю.В. Діма	Глобалізація та локальні проблеми: внутрішньополітичні та соціально-економічні процеси в сучасному світі	147
64	М.В. Павлюх	Офіційна риторика влади в інформаційному просторі Республіки Молдова (2022–2023 рр.)	149
65	А.І. Шведка, С.М. Кулик	Зміна кандидата в президенти США під час передвиборчої кампанії 2024 року від Демократичної партії	152

66	С.М. Кулик, Р.С. Тарадюк	Спорт як міфотворчість (на прикладі функціонування Церкви Дієго Марадони в Аргентині)	154
67	Н.О. Ніколаєнко, Д.В. Матраєва	Сепаратизм в Україні: загальні тенденції та прояви	159
68	В.В. Панас	Регіональний аспект дослідження іміджу України: Волинська область	162
69	Н.І. Савчук	Міжнародне співробітництво та проєктна діяльність Маневецької громади Волинської області	164
70	С.О. Байрак, В.В. Гедз	Інструменти взаємодії органів місцевого самоврядування та громадськості	167
71	С.О. Байрак, Д.С. Глушнюк	Особливості забезпечення політики регіонального розвитку України в умовах воєнного стану	170
72	В.М. Демидюк, С.О. Байрак	Впровадження європейських стандартів та конвенцій Міжнародної організації праці в законодавство України, що регулюють порядок вирішення колективних трудових спорів	173
73	О.О. Бродюк, С.О. Байрак	Теоретичні підходи щодо визначення поняття корупції у державному управлінні	176

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ТУРИСТИЧНОГО РЕГІОНОЗНАВСТВА			
74	В.О. Патійчук, С.А. Ціпошук	Віртуальний туризм в сучасних умовах розвитку	179
75	М.О. Приймак, Р.Р. Мазурець	Розроблення інноваційного туристичного продукту територією Іспанії	182
76	Ю.С. Томишинець, Р.Р. Мазурець	Впровадження інноваційних туристичних маршрутів як один із напрямів розвитку туризму Чорногорії	184

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ПРОЄКТАМИ ТА БЕЗПЕКА СТАЛОГО, ІНКЛЮЗИВНОГО І СМАРТ РОЗВИТКУ			
77	К.О. Подран	Особливості управління освітніми проєктами в умовах невизначеності	187
78	Н.О. Дубина, Л.В. Єлісєєва	Вплив довіри населення до державних інституцій як фактор сталого економічного розвитку	190
79	Л.В. Корольчук	Класифікація екоінновацій як засобу озеленення економіки держави	192
80	Є.І. Процик, С.О. Шуляк	Роль інноваційних технологій у забезпеченні сталого розвитку та зміцненні національної безпеки України	194
81	Н.М. Маціюк, Н.С. Науменко	Використання енергозберігаючих технологій у відбудові та реновації житлових будинків в Україні	196

VARIA			
82	Н.С. Науменко	Використання програмного забезпечення для підготовки презентацій під час викладання освітніх компонентів ОПП «Міжнародний бізнес»	201
83	О.Р. Круглій	«BRAT» Crowned Collins Dictionary 2024 Word of the Year – new Word or Cultural Phenomenon	203
84	О. Р. Cherniak	Usage of Euphemisms to Express Political Correctness in English	205
85	Н.І. Kharkevych	Power of Nonverbal Communication	207
86	А.В. Козак	Концептуальні засади формування перекладацької культури майбутнього фахівця	209

Л.В. Губицький – доктор історичних наук, професор кафедри філософії, соціології та політології факультету міжнародної торгівлі та права Державного торговельно-економічного університету

Г.М. Мельник – кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин факультету права та міжнародних відносин Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

«ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ» НАТО В УМОВАХ ПОШУКУ КЛАСТЕРІВ СТАБІЛЬНОСТІ: КАДЕНЦІЯ ЄНСА СТОЛТЕНБЕРГА (2014–2024 РР.)

Міжнародна арена набувала рис дестабілізації, де гравці користаючись «м'якою» силою, засобами новітніх технологій, економічного протекціонізму, загрозою застосування сили і безпосереднього використання збройних сил, проксі-утворень, бойових угруповань, терористичних організацій, злочинних груп, вдавалися до розширення власного впливу та обмеження ефективності зусиль супротивної сторони.

Спроба «перезавантаження» відносин США та РФ, здійснена президентом Б. Обамою 2009 р. з метою покращення відносин, виявилася невдалою. Погляди Президента США щодо переходу у минуле «часів, коли великі держави панують над іншими державами, паплюжачи їх» [3], не були сприйняті як достатня мотивація до змін для російської еліти. У 2013 р. Президент США Б. Обама визнав, що у відносинах з Росією варто «взяти паузу» [4], хоча у вересні не відмовився бути гостем саміту G20 в російському м. Санкт-Петербург.

Американська надія на наявність спільних з росіянами цінностей від самого початку оприлюднення була приречена на невдачу. Американським цінностям передбачався шлях із Євразії згідно із постулатами «Нового інтеграційного проєкту для Євразії». Становлення Євразійського союзу, формування багатопольярної континентальної Євразії, а вплив «зовнішніх сил» (із прозорим натяком на США) звідти має бути витіснений. Цьому інтеграційному проєкту у вигляді російськоцентричної структури на пострадянському терені відводилась ключова роль своєрідної зв'язки між Європою та Азією (для початку Китаєм та Азійсько-Тихоокеанським регіоном) [4]. Визначившись із намірами, офіційна Москва зосередилася на використанні «політики балансування на межі конфлікту» із Заходом, але світ наближався до точки неунікнення катастрофи.

Ще для попередника на посаді Генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга – Андерса Фог Расмуссена у вересні 2014 р. було очевидним, що «не видно ознак того, аби Росія поважала свої міжнародні зобов'язання» [5]. РФ здійснила агресію проти України, розпочавши гібридно-воєнні дії 20 лютого 2014 р. на українській території (в Криму). Уже 1 березня 2014 р. Рада Федерації схвалила постанову «Про використання Збройних сил РФ на території України». Тобто, агресивна політика російських спецслужб та армії отримала законодавчу підтримку. Такі кроки російської верхівки призвели до заморожування програм співробітництва з НАТО, у тому числі в межах Ради північноатлантичного співробітництва, Ради євроатлантичного партнерства, програми «Партнерство заради миру», Постійної спільної ради НАТО – Росія, Ради НАТО – Росія [2].

Навіть за таких відвертих кроків з руйнування світового порядку та безпеки НАТО не прагне конфронтації і не становить загрози Росії. Однак протилежна сторона і відкрито, і приховано застосовує силу проти незалежних держав та загрожує США й Північноатлантичному альянсу. Політичні очільники офіційної Москви сприймали за доказ порушення меж її впливу розширення НАТО, яке поповнилося черговими членами у 2009 р.: Хорватією та Албанією.

Колишній прем'єр-міністр Норвегії Єнс Столтенберг обійнявши посаду Генерального секретаря НАТО продовжив пошуки кластерів стабільності, зосереджуючи увагу на модернізації антитерористичних механізмів, масштабуванні кіберсил.

Довіра до спроможності надати необхідну підтримку та оборону від сучасних загроз і у середині 2010-х рр. – на початку 2020-х рр. спонукала країни обирати Північноатлантичний альянс, що й зумовлювало подальший процес розширення. Під час головування Є. Столтенберга блок поповнили нові члени: Чорногорія (2017 р.), Північна Македонія (2020 р.), Фінляндія (2023 р.) та Швеція (2024 р.).

Долучення до НАТО нових країн ставало фактом посилення об'єднання, але й водночас виникли нові виклики, пов'язані із реакцією держав, що були противниками подальшого зростання Північноатлантичного альянсу. Тому не дивно, що Є. Столтенберг вбачав головним досягненням за його десятирічну каденцію саме посилення колективної оборони альянсу [7].

Відповіддю Російської Федерації та її союзників-партнерів на зусилля НАТО щодо розширення були кроки щодо поглиблення стратегічних відносин Росії, Китаю, Ірану, Північної Кореї з метою реалізації багатополлярності світу. Незважаючи на неспівпадіння цілей російського проекту «Митний союз ЄАЕС» та китайського проекту «Новий шовковий шлях», російське керівництво у 2014 р. оголосило про «розворот на Схід». Влада обох держав визнала, що поміж ними є відносини на кшталт «не союзники, але краще за союзників» [11]. РФ та КНДР 19 червня 2024 р. підписали договір про всеосяжне стратегічне партнерство (ратифікація договору відбулася 24 жовтня 2014 р.) [6]. У вересні 2024 р. президент РФ В. Путін розпорядився підписати договір про всеосяжне стратегічне партнерство з Іраном. Чи стануть ці договори основою нового альянсу, альтернативного НАТО покаже майбутнє. Політичне керівництво Північно-Атлантичного Альянсу на чолі з Є. Столтенбергом проводить роботу над помилками у протистоянні із автократичними режимами, зокрема, визнано розчаруванням виведення військ США та альянтів із Афганістану (2021 р.) [7]. Війна Росії проти України, а саме широкомасштабне вторгнення у 2022 р., стали справжньою катастрофою для Генсекретаря Є. Столтенберга та очолюваної ним організації. В останні дні його каденції, а саме 25 вересня 2024 р. В. Путін оновив ядерну доктрину Російської Федерації, що передбачає можливість застосування ядерної зброї навіть у випадку агресії із застосуванням звичайних озброєнь, якщо це створює «критичну загрозу». Тобто, наростання ескалації у світі спонукатиме нових очільників НАТО та США до ефективного стримування суперників (світоглядних, політичних, військових).

Тому процеси започатковані Є. Столтенбергом щодо збільшення витрат на оборону в країнах-членах альянсу до і вище рівня 2% від ВВП будуть продовжені у майбутньому: в 2014 р. три держави досягли показника, у 2024 р. – 23. На початку його каденції, в 2014 р. загальні оборонні витрати держав НАТО становили 943 млрд. дол. США [8], а в 2024 р. цей показник сягнув 1 185 млрд. дол. США [9]. Задля забезпечення ефективного реалізації рішень та завдань НАТО, бюджет союзу було подвоєно, до 3,8 млрд. євро в 2024 р. [10].

Зусилля Є. Столтенберга щодо посилення Східного флангу НАТО, досягнення консенсусу на Вільнюському саміті 2022 р. щодо розгортання сил швидкого реагування, створення та забезпечення нових 131 бригади. Норвезький політик також відіграв виключно конструктивну роль у забезпеченні зусиль щодо постачання озброєння ЗСУ, дипломатичної підтримки, підготовки українських рекрутів на базах членів НАТО.

Для Є. Столтенберга найгіршим днем за його каденції було 24 лютого 2022 р., коли Росія наважилася на широкомасштабну війну проти України [1]. Подібним найгіршим днем для наступного Генерального секретаря НАТО М. Рютте може стати висадка китайських військ на Тайвані (ймовірно до 2027 р.). Важливо, щоб Альянс міг зробити більше для того, аби запобігти китайським планам, бо досвід України засвідчив протилежне щодо російських амбіцій.

Висновки. Є. Столтенберг перебував на посаді Генерального секретаря НАТО в умовах загострення глобальної напруженості, спричиненої російською агресією; погіршення відносин із Китаєм; конфліктів на Близькому Сході, спровокованих ІДІЛ, Іраном та його проксі. Координація зусиль держав-альянтів щодо вибудовування архітектури підтримки жертв агресії завершилась створенням військово-технічних спілок, як то Рамштайн. На самітах НАТО висували пропозиції, що сприяли розвитку подальшого співробітництва в галузі обороноздатності та розширення.

Джерела і література

1. Березіна А. Після 10 років на чолі НАТО. Чому Єнс Столтенберг йде з посади та чим займеться далі. 29.09.2024. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/pislya-10-rokiv-choli-nato-chomu-ens-stoltenberg-1727435297.html> (дата звернення: 10.10.2024).
2. Відносини НАТО – Росія. Організація Північноатлантичного договору. 26.08.2024. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_50090.htm (дата звернення: 10.10.2024).
3. Драчук С. «Перезавантаження» між США й Росією: суперечливий початок. 07.09.2009. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/1816868.html> (дата звернення: 20.10.2024).
4. Крамар О. Час повертатися до Східної Європи. 13.08.2013. URL: <https://tyzhden.ua/chas-povertatysia-do-skhidnoi-ievropy/> (дата звернення: 20.10.2024).
5. Расмуссен: Росія не виконує свої зобов'язання. 25.06.2014. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2014/06/140625_nato_russia_yg (дата звернення: 20.10.2024).
6. Росія ратифікувала договір із КНДР про військову співпрацю. *Militaryj*. 24.10.2024. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/rosiya-ratyfikovala-dogovir-iz-kndr-pro-strategichne-partnerstvo/> (дата звернення: 30.10.2024).
7. Afghanistan 'a catastrophe' since withdrawal, says NATO Secretary General. URL: <https://edition.cnn.com/2024/09/11/Tv/video/amanpour-jens-stoltenberg-nato-afghanistan> (date of access: 19.10.2024).
8. Defence Expenditure of NATO Countries (2014–2023). URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2023/7/pdf/230707-def-exp-2023-en.pdf (date of access: 19.10.2024).
9. Defence Expenditure of NATO Countries (2014–2024). URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2024/6/pdf/240617-def-exp-2024-en.pdf (date of access: 26.10.2024).
10. Funding NATO. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_67655.htm?selectedLocale=en (date of access: 28.10.2024).
11. Apps P. Russia and China: 'Not allies, but better than allies'. 15.07.2021. URL: <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/russia-and-china-not-allies-but-better-than-allies/articleshow/84437525.cms> (date of access: 19.10.2024).
